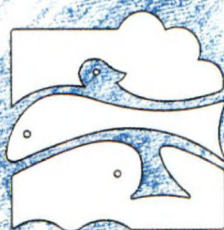

Verkennde ecologische gebiedsvisie voor de IJzervallei - kaartenbijlage

Ann De Rycke
Koen Devos
Kris Decleer

In opdracht van en in samenwerking met
de Administratie Waterwegen en Zeewezen

Instituut voor Natuurbehoud

Wijze van citeren :

De Rycke, A., Devos K., Decler K., 2001. Verkennende ecologische gebiedsvisie voor de IJzervallei. Rapport Instituut voor Natuurbehoud 2001.06. Brussel

Ministerie van de
Vlaamse Gemeenschap

Colofon

Auteurs:

Ann De Rycke, Koen Devos & Kris Decler
Instituut voor Natuurbehoud
Kliniekstraat 25
1070 Brussel
info@instnat.be

Voorpagina:

foto : Koen Devos

Verantwoordelijke uitgever:

Eckhart Kuijken
Algemeen directeur van het Instituut voor Natuurbehoud

Opmaak en druk:

Ann De Rycke, Helen Blow
Drukkerij van de Vlaamse Gemeenschap, departement LIN

D/2001/3241/200

ISBN 90-403-0133-6

NUGI 825

Kostprijs : 8 EUR (plus 5 EUR verzendingskosten voor 1 tot 5 exemplaren)

Hoe bestellen?

Door een storting te doen op rekening 091-2226013-86 op naam van het Eigen Vermogen van het Instituut voor Natuurbehoud met vermelding van 'Verkennde ecologische gebiedsvisie voor de IJzervallei R/2001.6'. Gelieve tegelijkertijd een briefje of mail te sturen t.a.v. Helen Blow, Instituut voor Natuurbehoud, Kliniekstraat 25, 1070 Brussel (helen.blow@instnat.be). Na ontvangst van uw betaling sturen wij u het rapport op, tesamen met een factuur waarop de vermelding 'betaald' staat.

© 2001, Instituut voor Natuurbehoud, Brussel

gedrukt op gerecycleerd, chloorvrij papier.

Instituut voor Natuurbehoud
Kliniekstraat 25, B-1070 Brussel
e-mail : info@instnat.be
website:www.instnat.be
tel : 02-528 88 82
fax : 02-558 18 05

Verkennde ecologische gebiedsvisie voor de IJzervallei

Ann De Rycke, Koen Devos & Kris Decler

Instituut voor Natuurbehoud

Rapport Instituut voor Natuurbehoud 2001.06

VLIZ (vzw)

VLAAMS INSTITUUT VOOR DE ZEE

FLANDERS MARINE INSTITUTE

Oostende - Belgium

KAARTEN (A3 formaat, schaal 1/75.000)

- Kaart 1. Afbakening van het studiegebied
- Kaart 2. Hydrografie van de IJzervallei
- Kaart 3. Overstromingsperimeters tijdens de winters van 1987-1988 en 1993-1994
- Kaart 4. Bodemkaart IJzervallei
- Kaart 5a. Oevertypologie IJzeroevers (Roesbrugge - Diksmuide)
- Kaart 5b. Oevertypologie IJzeroevers (Diksmuide - Nieuwpoort)
- Kaart 6a. Aanduiding van struwelen en bijzondere plantensoorten langs de IJzer (Roesbrugge - Diksmuide)
- Kaart 6b. Aanduiding van struwelen en bijzondere plantensoorten langs de IJzer (Diksmuide - Nieuwpoort)
- Kaart 7a. Biologische waardering IJzeroevers (Roesbrugge - Diksmuide)
- Kaart 7b. Biologische waardering IJzeroevers (Diksmuide - Nieuwpoort)
- Kaart 8. Ecotopenkaart IJzervallei
- Kaart 9. Biologische waarderingskaart IJzervallei
- Kaart 10. Beschermde natuur IJzervallei
- Kaart 11. Gewestplanbestemmingen IJzervallei
- Kaart 12. Beschermde landschappen en Landschapsatlas ter hoogte van de IJzervallei en omgeving
- Kaart 13. Ontwerp natuurontwikkelingsscenario 1
- Kaart 14. Ontwerp natuurontwikkelingsscenario 2
- Kaart 15. Ontwerp natuurontwikkelingsscenario 3
- Kaart 16. Ontwerp afbakening natuurfunctie IJzeroevers Scenario 1
- Kaart 17. Ontwerp afbakening natuurfunctie IJzeroevers Scenario 2
- Kaart 18. Ontwerp afbakening natuurfunctie IJzeroevers Scenario 3
- Kaart 19. Ontwerp afbakening natuurfunctie Scenario 1
- Kaart 20. Ontwerp afbakening natuurfunctie Scenario 2
- Kaart 21. Ontwerp afbakening natuurfunctie Scenario 3

Kaart 1. Afbakening studiegebied

Kaart 2. Hydrografie IJzervallei

IJzer

Kunstwerken/vismigratieknelpunten (Demarest, 1993; Denayer, 1994; Monden et al., 1999)

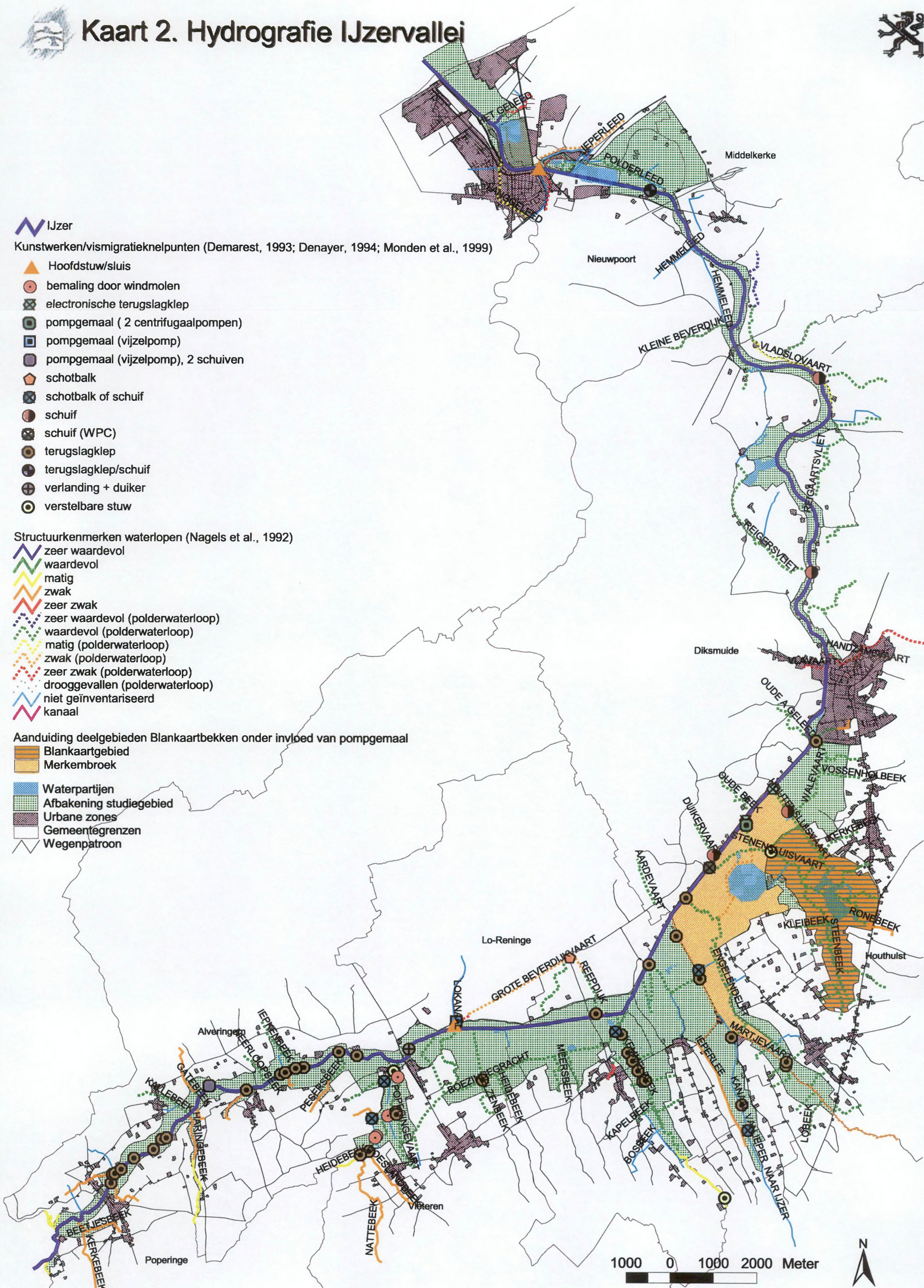
- Hoofdstuw/sluis
- bemaling door windmolen
- electronische terugslagklep
- pompemaal (2 centrifugaalpompen)
- pompemaal (vijzelpomp)
- pompemaal (vijzelpomp), 2 schuiven
- schotbalk
- schotbalk of schuif
- schuif
- schuif (WPC)
- terugslagklep
- terugslagklep/schuif
- verlanding + duiker
- verstelbare stuw

Structuurkenmerken waterlopen (Nagels et al., 1992)

- zeer waardevol
- waardevol
- matig
- zwak
- zeer zwak
- zeer waardevol (polderwaterloop)
- waardevol (polderwaterloop)
- matig (polderwaterloop)
- zwak (polderwaterloop)
- zeer zwak (polderwaterloop)
- drooggevallen (polderwaterloop)
- niet geïnventariseerd
- kanaal

Aanduiding deelgebieden Blankaartbekken onder invloed van pompemaal

- Blankaartgebied
- Merkembroek
- Waterpartijen
- Afbakening studiegebied
- Urbane zones
- Gemeentegrenzen
- Wegenpatroon

1000 0 1000 2000 Meter

Kaart 4. Bodemkaart IJzervallei

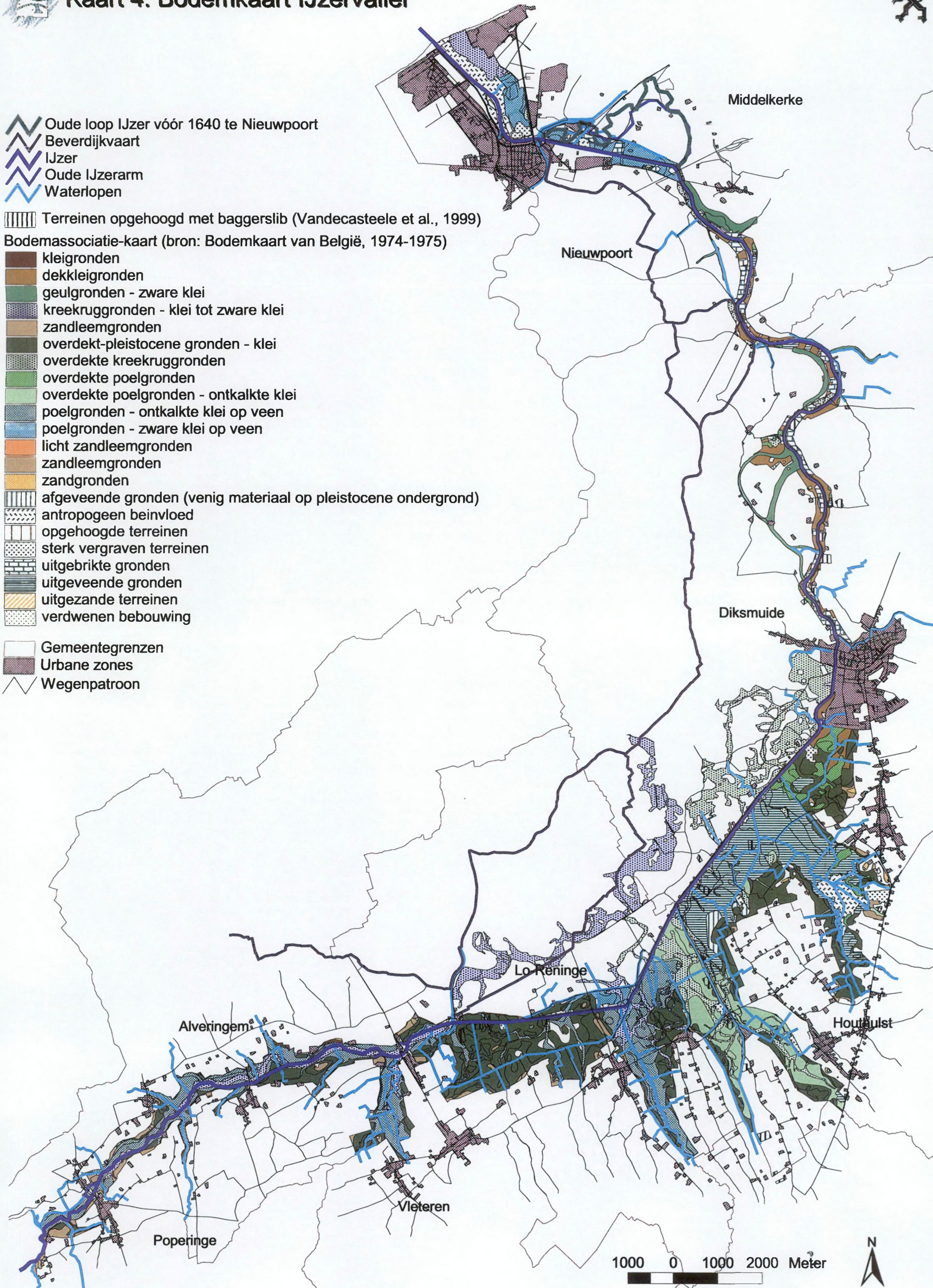
- Oude loop IJzer vóór 1640 te Nieuwpoort
- Beverdijkvaart
- IJzer
- Oude IJzerarm
- Waterlopen

Terreinen opgehoogd met baggerslib (Vandecasteele et al., 1999)

Bodemassociatie-kaart (bron: Bodemkaart van België, 1974-1975)

- kleigronden
- dekkleigronden
- geulgronden - zware klei
- kreekruggronden - klei tot zware klei
- zandleemgronden
- overdekt-pleistocene gronden - klei
- overdekte kreekruggronden
- overdekte poelgronden
- overdekte poelgronden - ontkalkte klei
- poelgronden - ontkalkte klei op veen
- poelgronden - zware klei op veen
- licht zandleemgronden
- zandleemgronden
- zandgronden
- afgeveende gronden (venig materiaal op pleistocene ondergrond)
- antropogeen beïnvloed
- opgehoogde terreinen
- sterk vergraven terreinen
- uitgebikte gronden
- uitgeveende gronden
- uitgezande terreinen
- verdwenen bebouwing

- Gemeentegrenzen
- Urbane zones
- Wegenpatroon

Kaart 5a. Oevertypologie IJzeroevers (Roesbrugge-Diksmuide)

Waterlopen [bron: Vlaamse hydrografische atlas (2000), AMINAL, Water, OC GIS-Vlaanderen]

Oevervegetatie waterlijn:

- aanplant mattenbies
- aanplant riet
- geen
- pioniers
- rietvegetatie
- moerasvegetatie (verruigd)
- gemengd struweel
- weinig
- wilgenstruweel

Oeverstructuur: kunstmatige verdedigingen

- asfaltmastiek
- betonkopbalk
- nieuwe verdediging
- geen
- metaal platen/schanskorven
- metselwerk
- doorgroeitegels
- schanskorven
- stortstenen
- verticale betontegels

- Urbane zones
- Gemeentegrenzen
- Wegenpatroon

Alveringem

Lo-Reninge

Vleteren

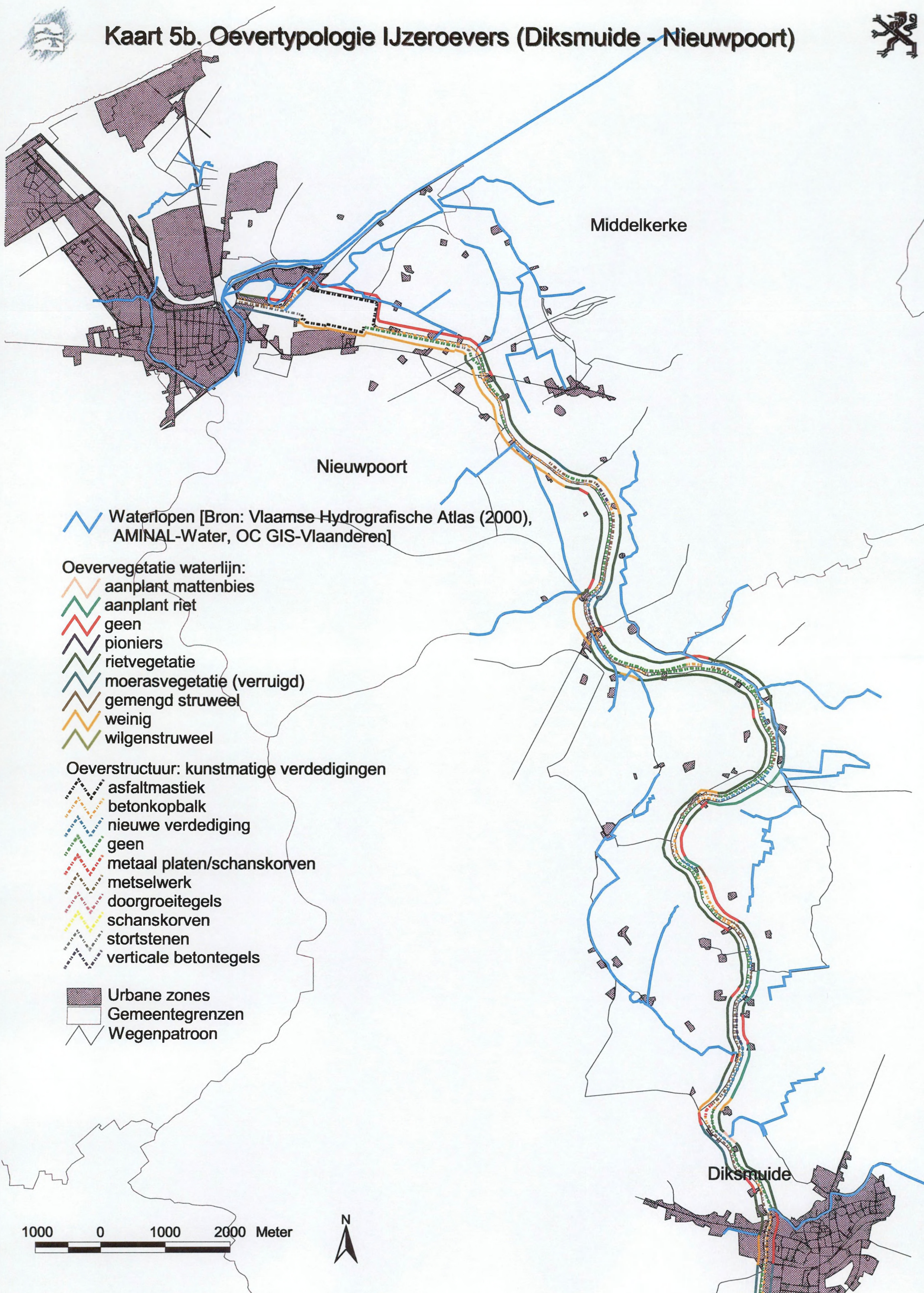
Poperinge

1000 0 1000 2000 Meter

Kaart 5b. Oevertypologie IJzeroevers (Diksmuide - Nieuwpoort)

Kaart 6a. Aanduiding van struwelen en bijzondere plantensoorten langs de IJzer (Roesbrugge-Diksmuide)

Waterlopen [Bron: Vlaamse Hydrografische Atlas (2000), AMINAL-Water, OC GIS-Vlaanderen]

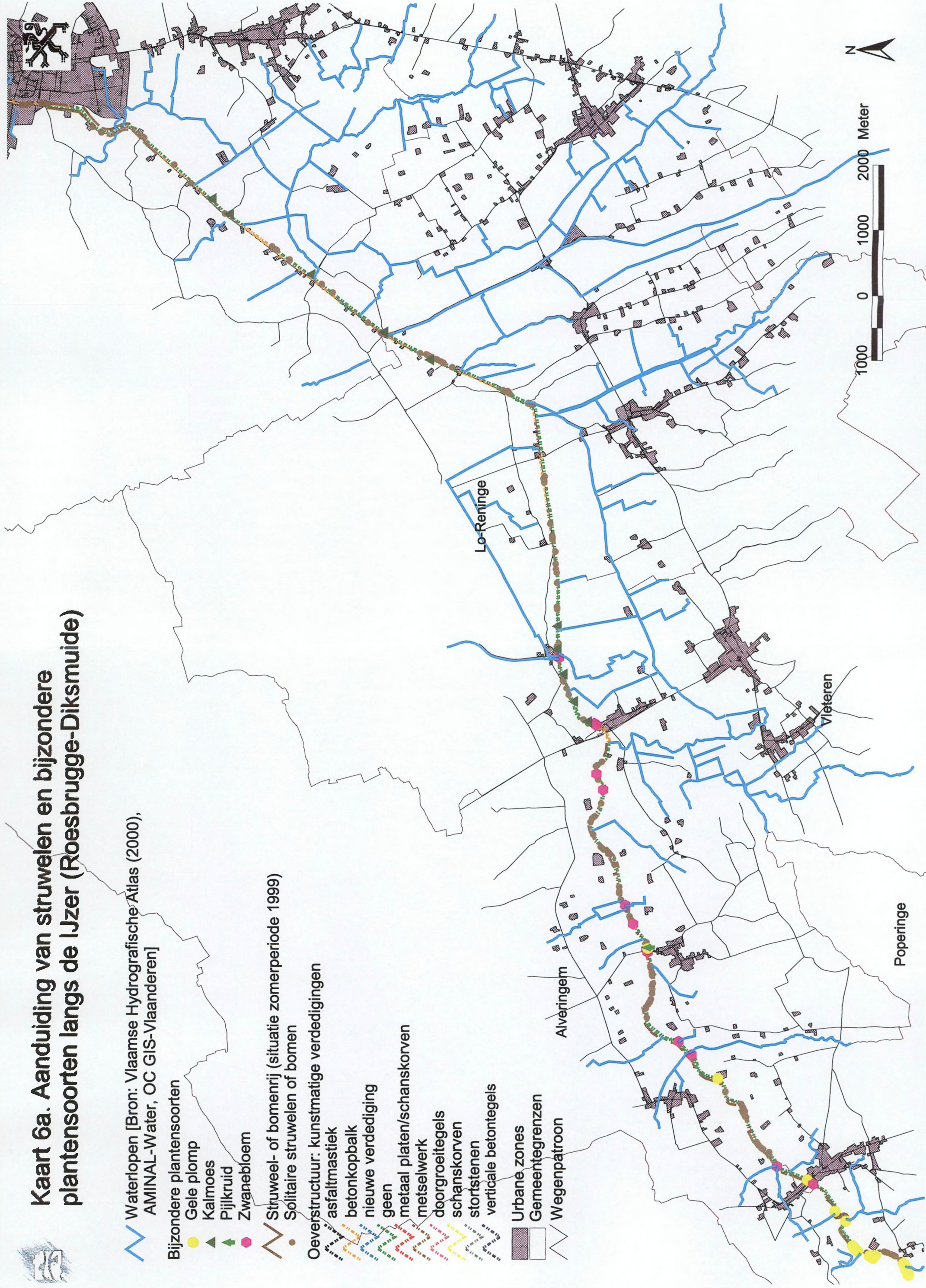
Bijzondere plantensoorten
 Gele plomp
 Kalmoes
 Pijlkruid
 Zwanebloem

Struweel- of bomenrij (situatie zomerperiode 1999)
 Solitaire struwelen of bomen

Oeverstructuur: kunstmatige verdedigingen

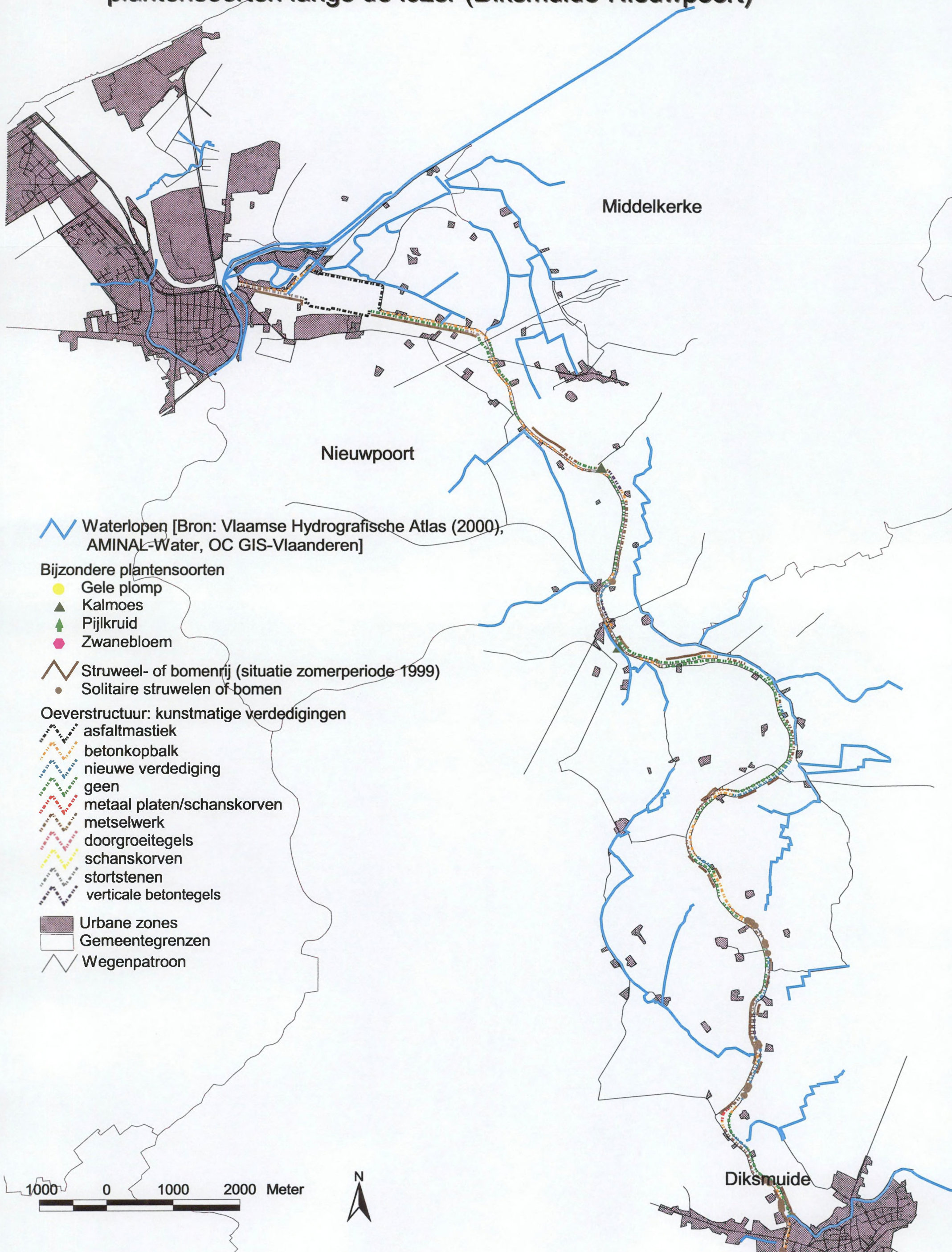
asfaltmastiek
 betonkopbalk
 nieuwe verdediging
 geen
 metaal platen/schanskorven
 metselwerk
 doorgroei tegels
 schanskorven
 stortstenen
 verticale betontegels

Urbane zones
 Gemeentegrenzen
 Wegenpatroon

Kaart 6b. Aanduiding van struwelen en bijzondere plantensoorten langs de IJzer (Diksmuide-Nieuwpoort)

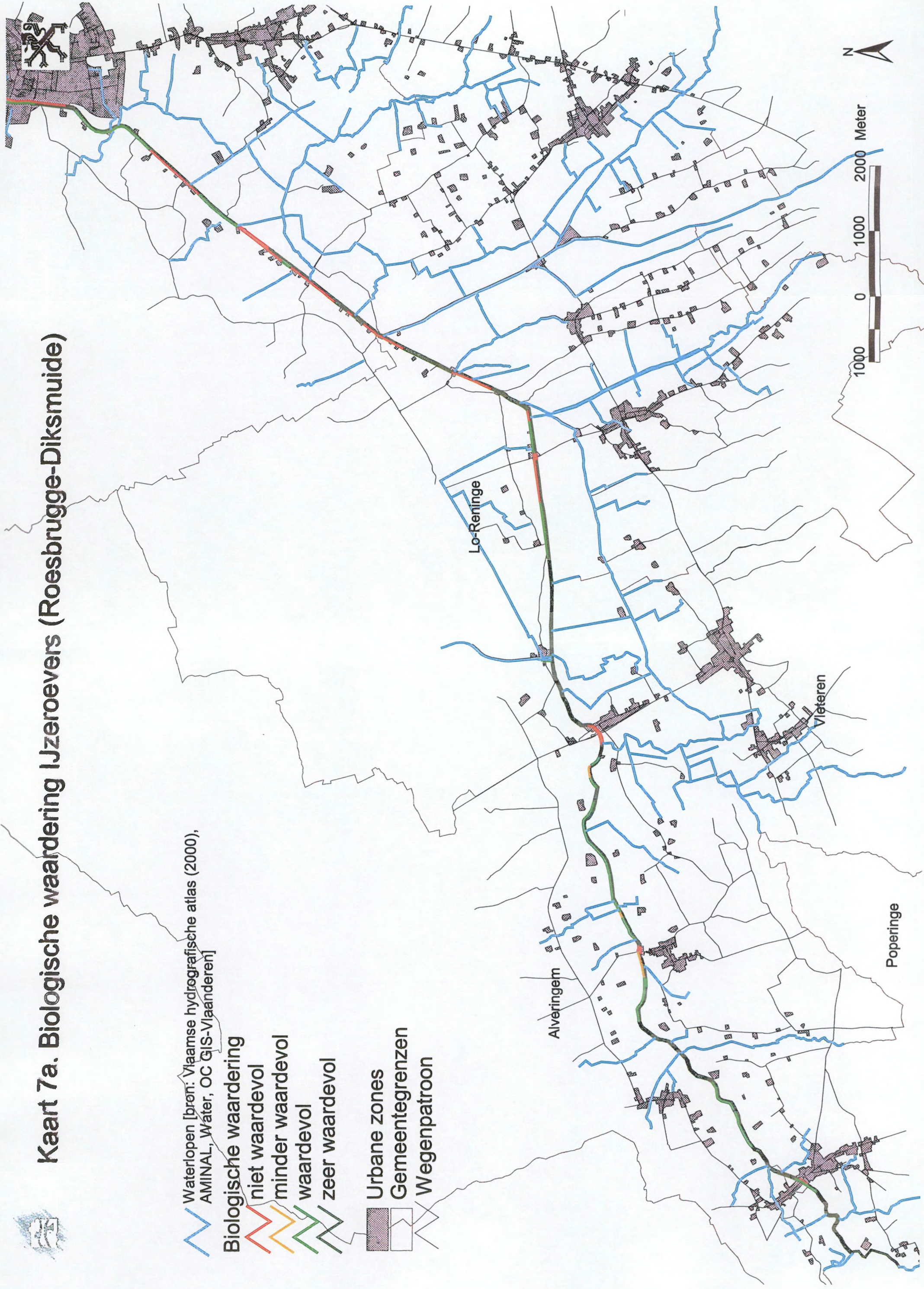

Kaart 7a. Biologische waardering IJzeroevers (Roesbrugge-Diksmuide)

Waterlopen [bron: Vlaamse hydrografische atlas (2000), AMINAL, Water, OC GIS-Vlaanderen]

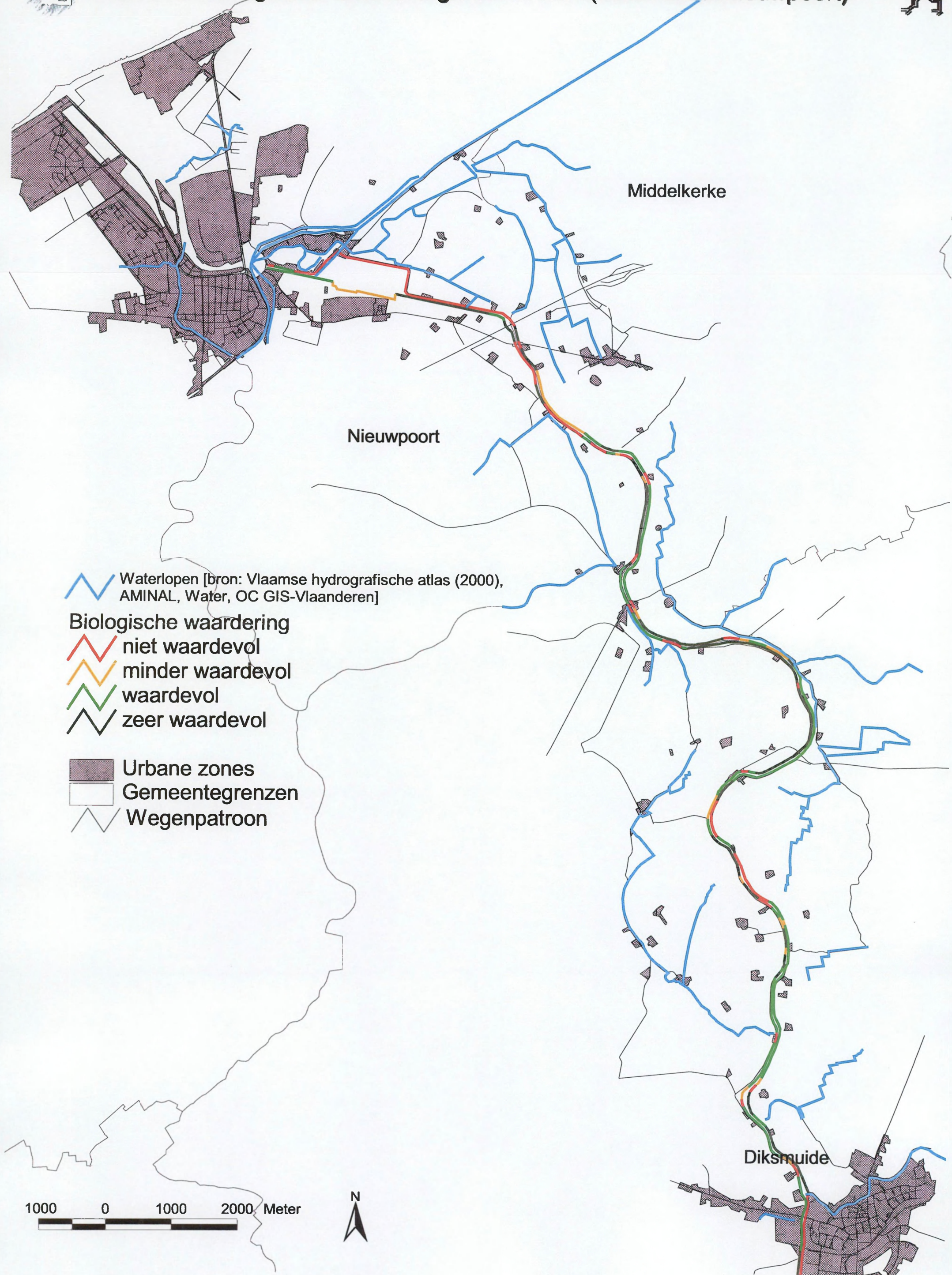
Biologische waardering
niet waardevol
minder waardevol
waardevol
zeer waardevol

Urbane zones
Gemeentegrenzen
Wegenpatroon

Kaart 7b. Biologische waardering IJzeroevers (Diksmuide-Nieuwpoort)

Waterlopen [bron: Vlaamse hydrografische atlas (2000), AMINAL, Water, OC GIS-Vlaanderen]

Biologische waardering
niet waardevol
minder waardevol
waardevol
zeer waardevol

Urbane zones
Gemeentegrenzen
Wegenpatroon

1000 0 1000 2000 Meter

Kaart 8. Ecotopenkaart IJzervallei

Graslanden

- halfnatuurlijk grasland
- ruigte
- soortenrijk grasland met halfnatuurlijke relictten
- cultuurgrasland met verspreide biologische waarde conform def. historisch permanent grasland
- cultuurgrasland met verspreide biologische waarde niet conform def. historisch permanent grasland
- intensief cultuurgrasland

Overige ecotopen

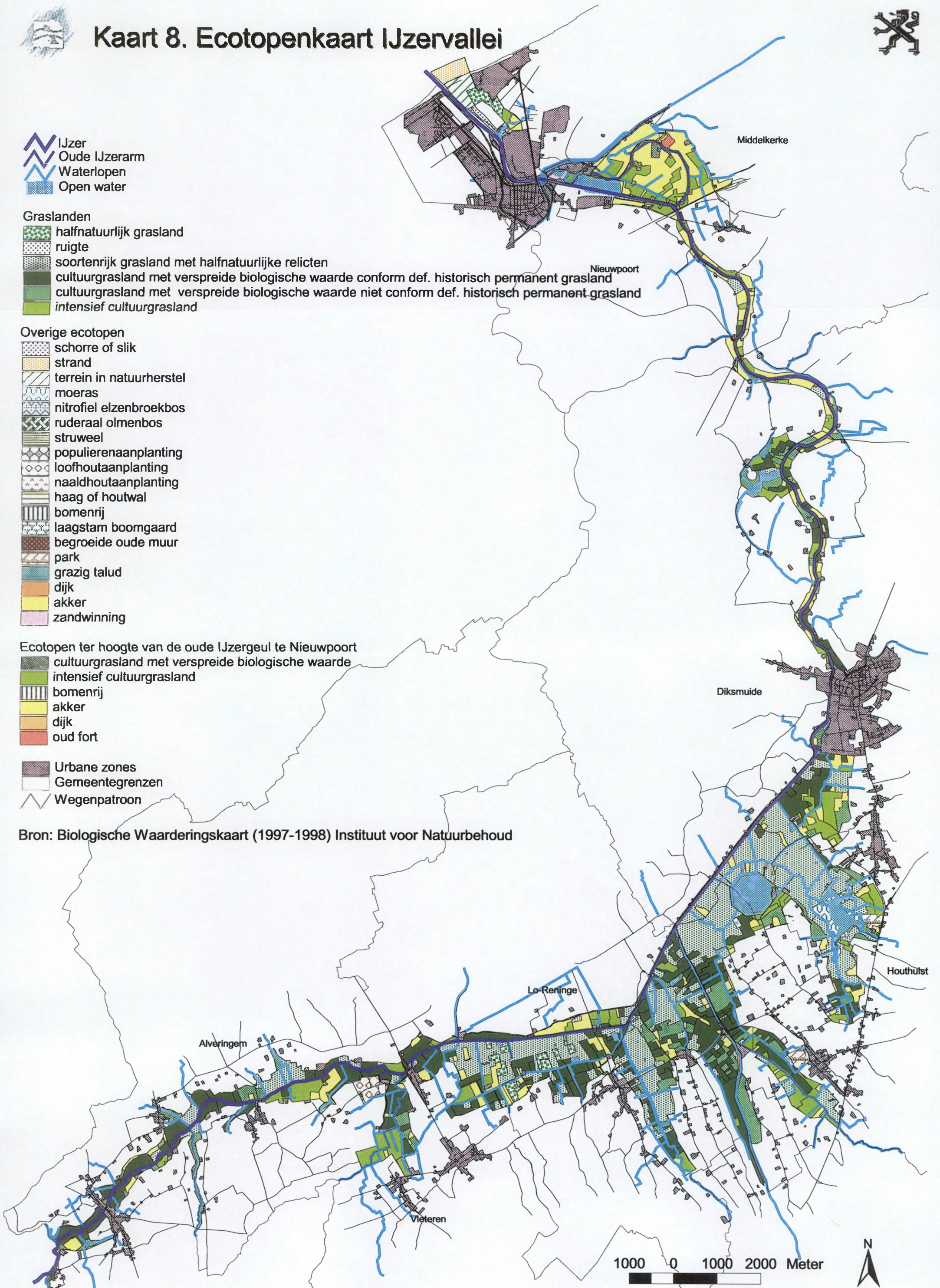
- schorre of slik
- strand
- terrein in natuurherstel
- moeras
- nitrofiel elzenbroekbos
- ruderaal olmenbos
- struweel
- populierenaanplanting
- loofhoutaanplanting
- naaldhoutaanplanting
- haag of houtwal
- bomenrij
- laagstam boomgaard
- begroeide oude muur
- park
- grazig talud
- dijk
- akker
- zandwinning

Ecotopen ter hoogte van de oude IJzergeul te Nieuwpoort

- cultuurgrasland met verspreide biologische waarde
- intensief cultuurgrasland
- bomenrij
- akker
- dijk
- oud fort

- Urbane zones
- Gemeentegrenzen
- Wegenpatroon

Bron: Biologische Waarderingskaart (1997-1998) Instituut voor Natuurbehoud

Kaart 9. Biologische waardering IJzervallei

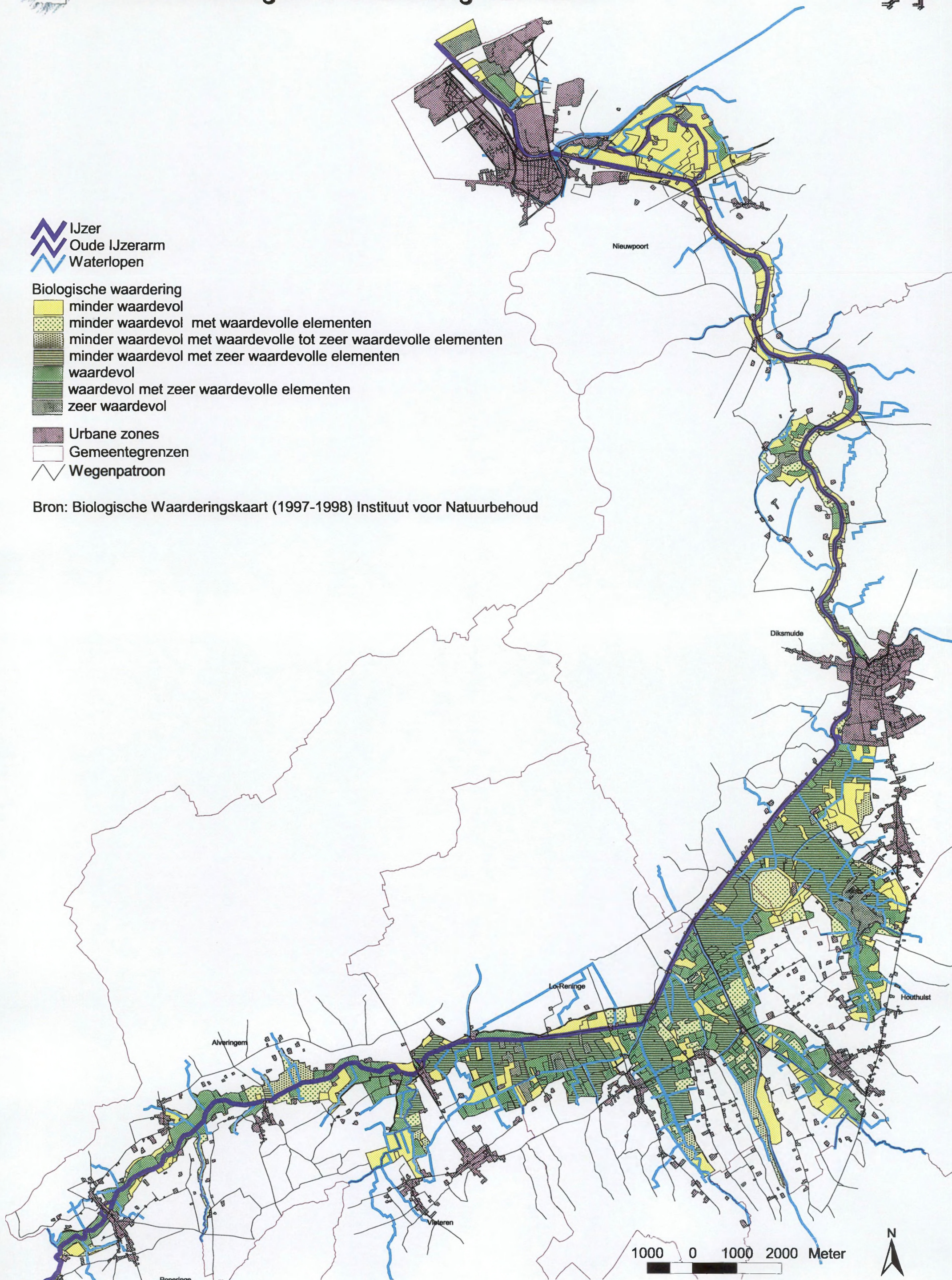

Biologische waardering

- minder waardevol
- minder waardevol met waardevolle elementen
- minder waardevol met waardevolle tot zeer waardevolle elementen
- minder waardevol met zeer waardevolle elementen
- waardevol
- waardevol met zeer waardevolle elementen
- zeer waardevol

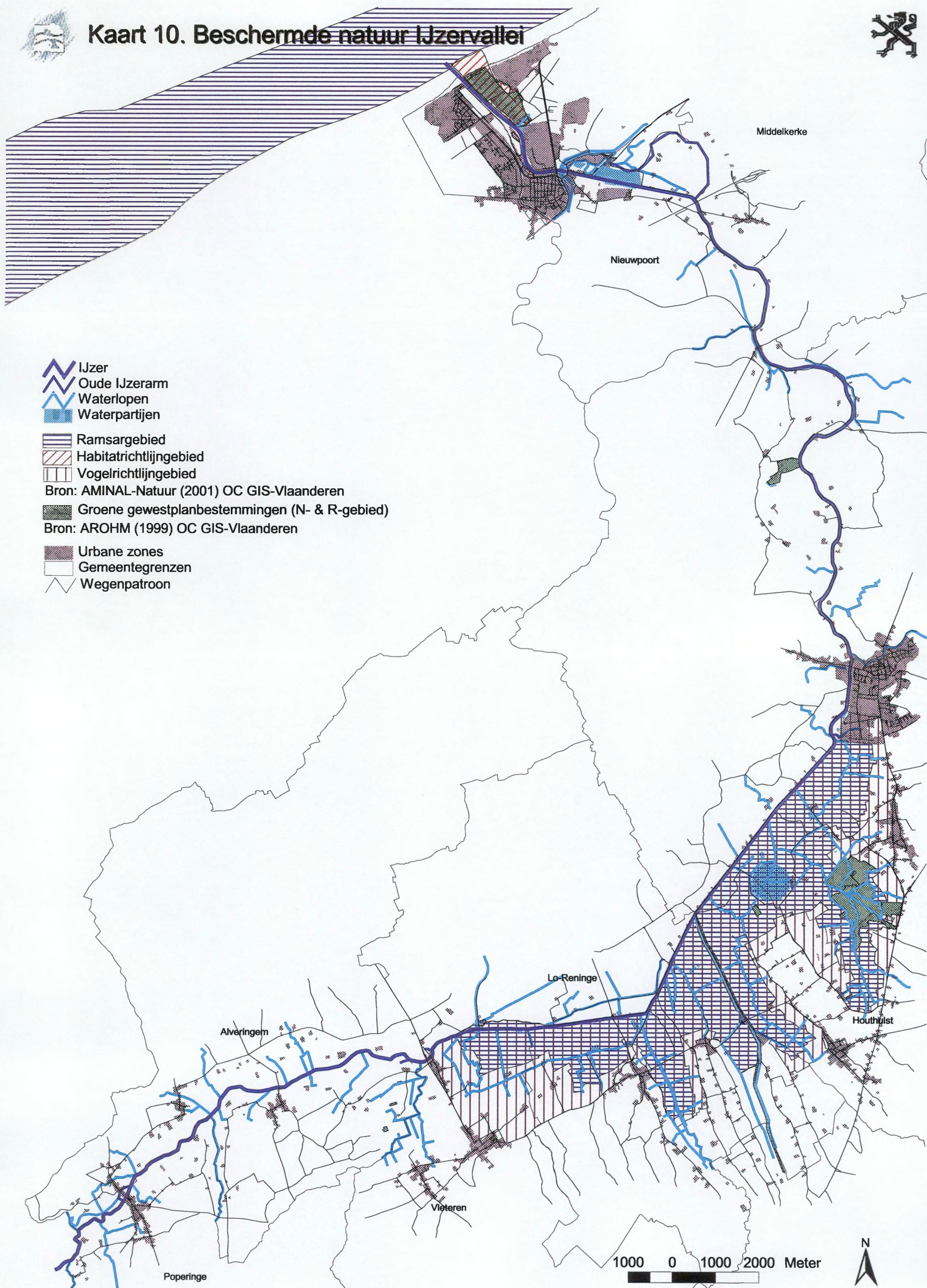
- Urbane zones
- Gemeentegrenzen
- Wegenpatroon

Bron: Biologische Waarderingskaart (1997-1998) Instituut voor Natuurbehoud

Kaart 10. Beschermde natuur IJzervallei

Kaart 11. Gewestplanbestemmingen IJzervallei

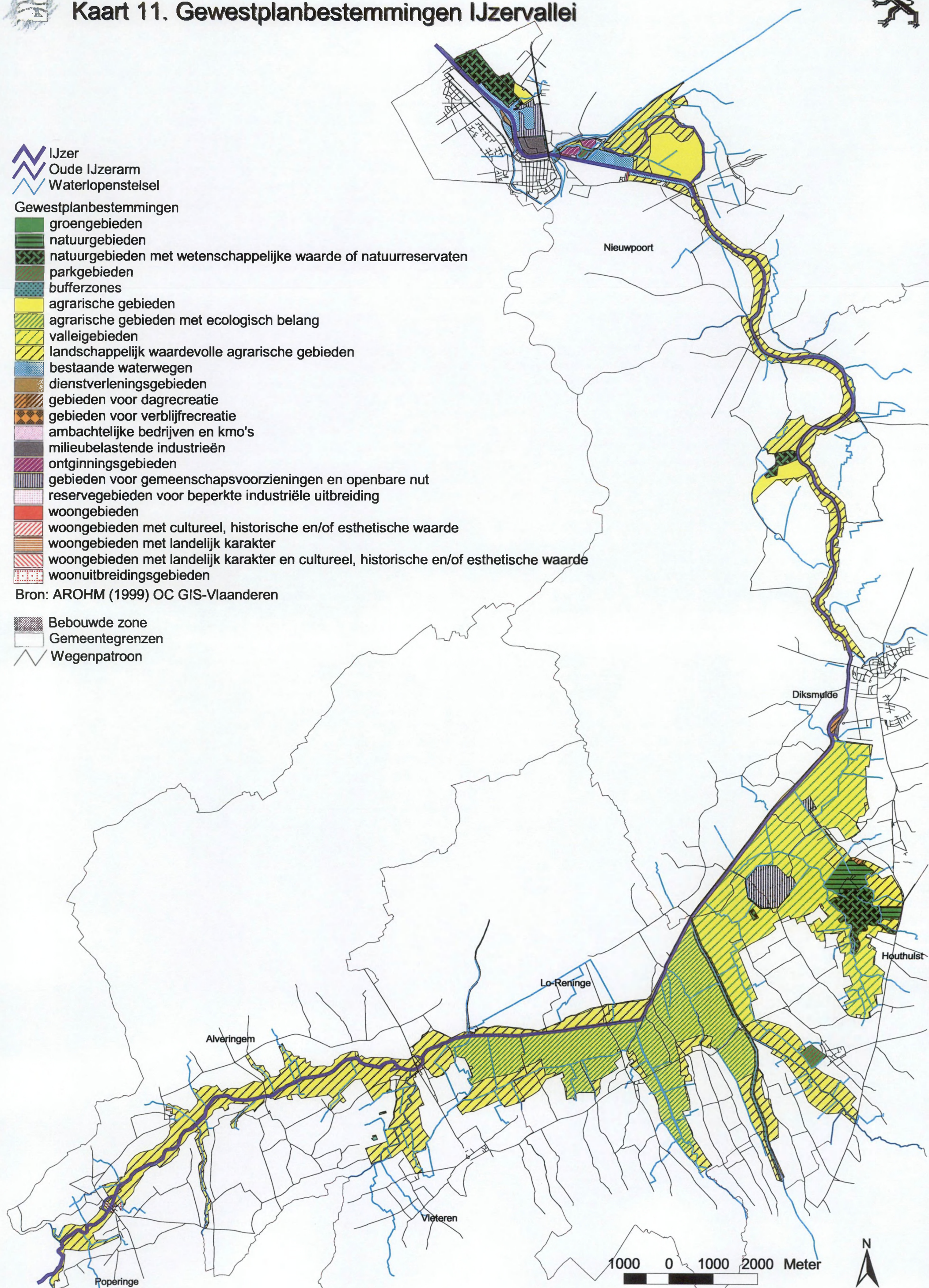
- IJzer
- Oude IJzerarm
- Waterlopenstelsel

Gewestplanbestemmingen

- groengebieden
- natuurgebieden
- natuurgebieden met wetenschappelijke waarde of natuurreservaten
- parkgebieden
- bufferzones
- agrarische gebieden
- agrarische gebieden met ecologisch belang
- valleigebieden
- landschappelijk waardevolle agrarische gebieden
- bestaande waterwegen
- dienstverleningsgebieden
- gebieden voor dagrecreatie
- gebieden voor verblijfrecreatie
- ambachtelijke bedrijven en kmo's
- milieubelastende industrieën
- ontginningsgebieden
- gebieden voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nut
- reservegebieden voor beperkte industriële uitbreiding
- woongebieden
- woongebieden met cultureel, historische en/of esthetische waarde
- woongebieden met landelijk karakter
- woongebieden met landelijk karakter en cultureel, historische en/of esthetische waarde
- woonuitbreidingsgebieden

Bron: AROHM (1999) OC GIS-Vlaanderen

- Bebouwde zone
- Gemeentegrenzen
- Wegenpatroon

Kaart 12. Beschermd landschappen en Landschapsatlas ter hoogte van de IJzervallei en omgeving

IJzer
Oude IJzerarm
Waterlopenstelsel

Zichten

⊙ vol-panoramisch
⊗ half-panoramisch
⊖ gericht

Lijnrelicten
verstoord segment

■ Puntrelicten
■ Beschermd element

Relictzones
Ankerplaatsen

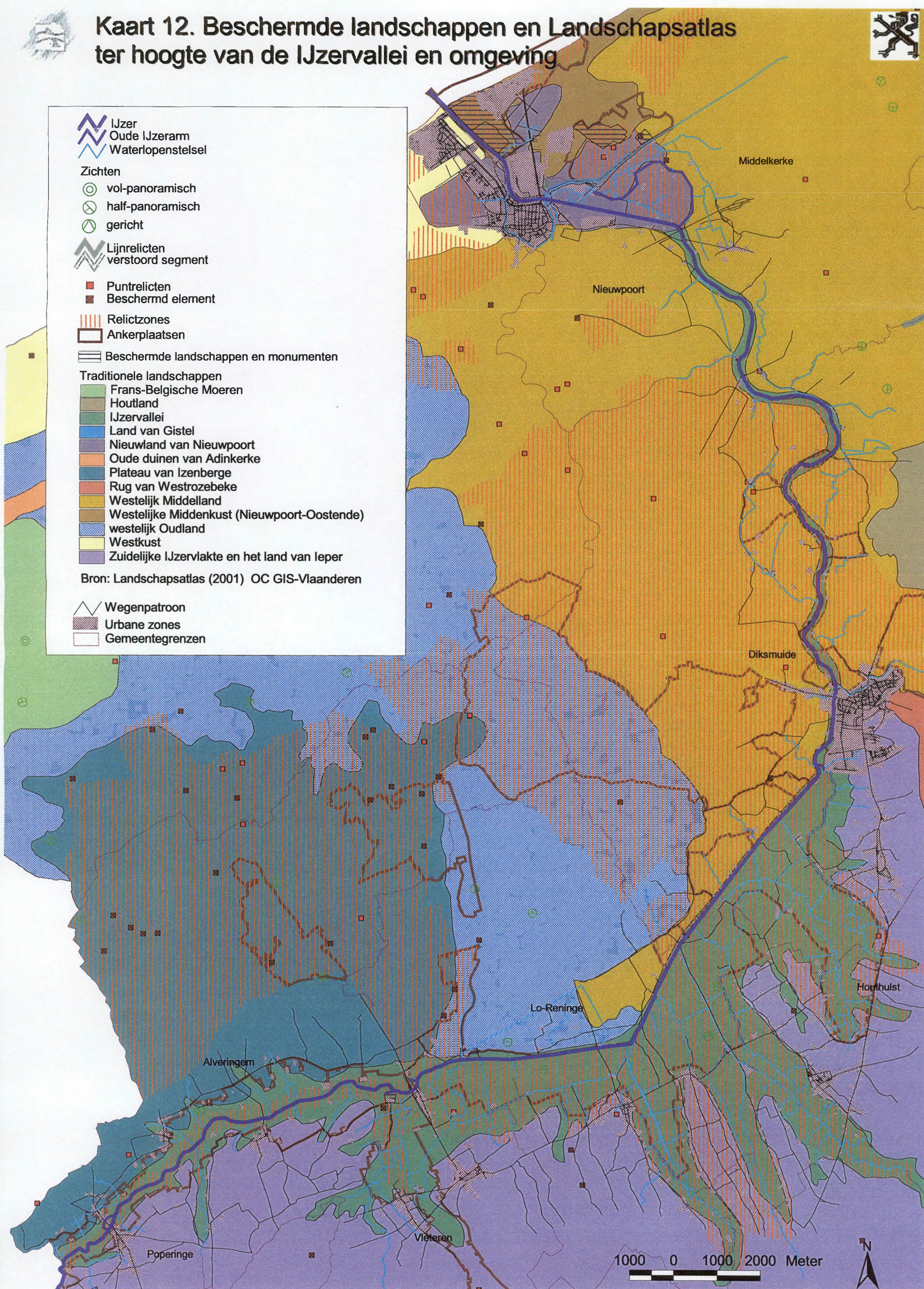
Beschermd landschappen en monumenten

Traditionele landschappen

Frans-Belgische Moeren
Houtland
IJzervallei
Land van Gistel
Nieuwland van Nieuwpoort
Oude duinen van Adinkerke
Plateau van Izenberge
Rug van Westrozebeke
Westelijk Middelland
Westelijke Middenkust (Nieuwpoort-Oostende)
westelijk Oudland
Westkust
Zuidelijke IJzervlakte en het land van Ieper

Bron: Landschapsatlas (2001) OC GIS-Vlaanderen

Wegenpatroon
Urbane zones
Gemeentegrenzen

Kaart 13. Ontwerp natuurontwikkelingsscenario 1

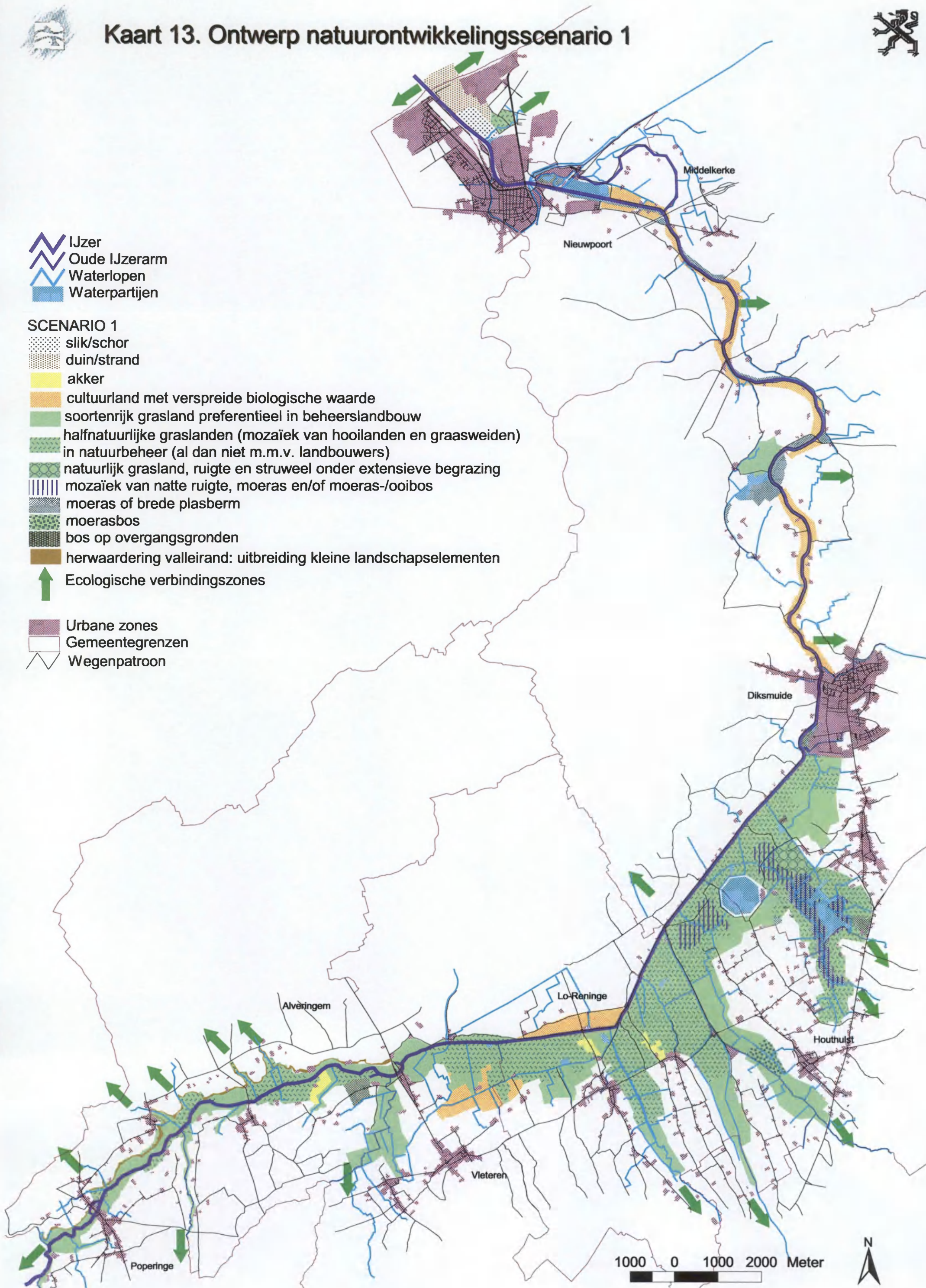

- IJzer
- Oude IJzerarm
- Waterlopen
- Waterpartijen

SCENARIO 1

- slik/schor
- duin/strand
- akker
- cultuurland met verspreide biologische waarde
- soortrijk grasland preferentieel in beheerslandbouw
- halfnatuurlijke graslanden (mozaïek van hooilanden en grasweiden) in natuurbeheer (al dan niet m.m.v. landbouwers)
- natuurlijk grasland, ruigte en struweel onder extensieve begrazing
- mozaïek van natte ruigte, moeras en/of moeras-/ooibos
- moeras of brede plasberm
- moerasbos
- bos op overgangsgonden
- herwaardering valleirand: uitbreiding kleine landschapselementen
- Ecologische verbindingzones

- Urbane zones
- Gemeentegrenzen
- Wegenpatroon

Kaart 14. Ontwerp natuurontwikkelingsscenario 2

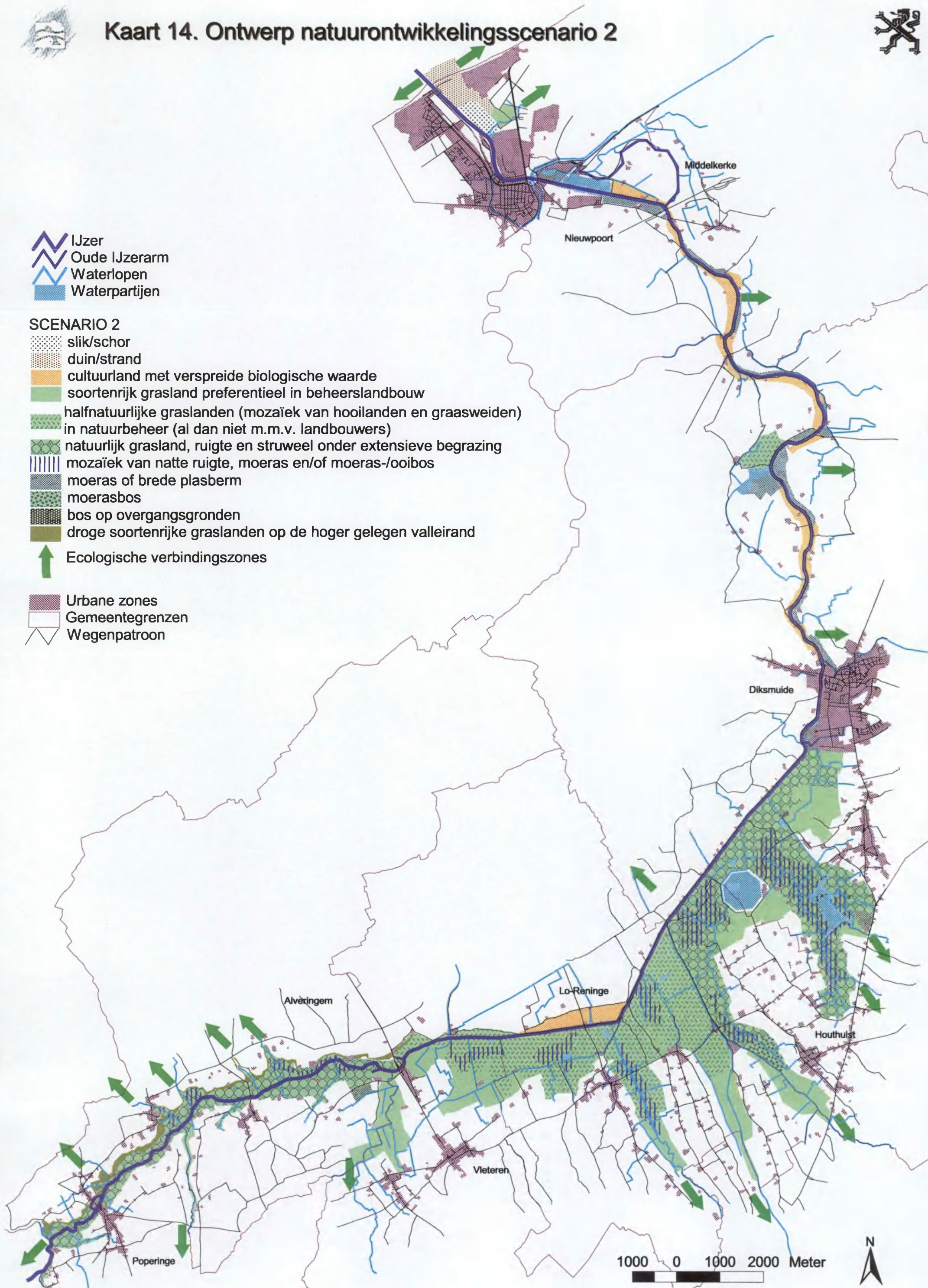

- IJzer
- Oude IJzerarm
- Waterlopen
- Waterpartijen

SCENARIO 2

- slik/schor
- duin/strand
- cultuurland met verspreide biologische waarde
- soortenrijk grasland preferentieel in beheerslandbouw
- halfnatuurlijke graslanden (mozaïek van hooilanden en graasweiden) in natuurbeheer (al dan niet m.m.v. landbouwers)
- natuurlijk grasland, ruigte en struweel onder extensieve begrazing
- mozaïek van natte ruigte, moeras en/of moeras-/ooibos
- moeras of brede plasberm
- moerasbos
- bos op overgangsgroden
- droge soortenrijke graslanden op de hoger gelegen valleirand
- Ecologische verbindingsszones

- Urbane zones
- Gemeentegrenzen
- Wegenpatroon

Kaart 15. Ontwerp natuurontwikkelingsscenario 3

- IJzer
- Oude IJzerarm
- Waterlopen
- Waterpartijen

SCENARIO 3

- slik/schor
- duin/strand
- cultuurland met verspreide biologische waarde
- soortenrijk grasland preferentieel in beheerslandbouw
- halfnatuurlijke graslanden (mozaïek van hooilanden en graasweiden) in natuurbeheer (al dan niet m.m.v. landbouwers)
- natuurlijk grasland, ruigte en struweel onder extensieve begrazing
- mozaïek van natte ruigte, moeras en/of moeras-/oobos
- moeras of brede plasberm
- moerasbos
- bos op overgangsgronden
- droge soortenrijke graslanden op de hoger gelegen valleirand

Ecologische verbindingzones

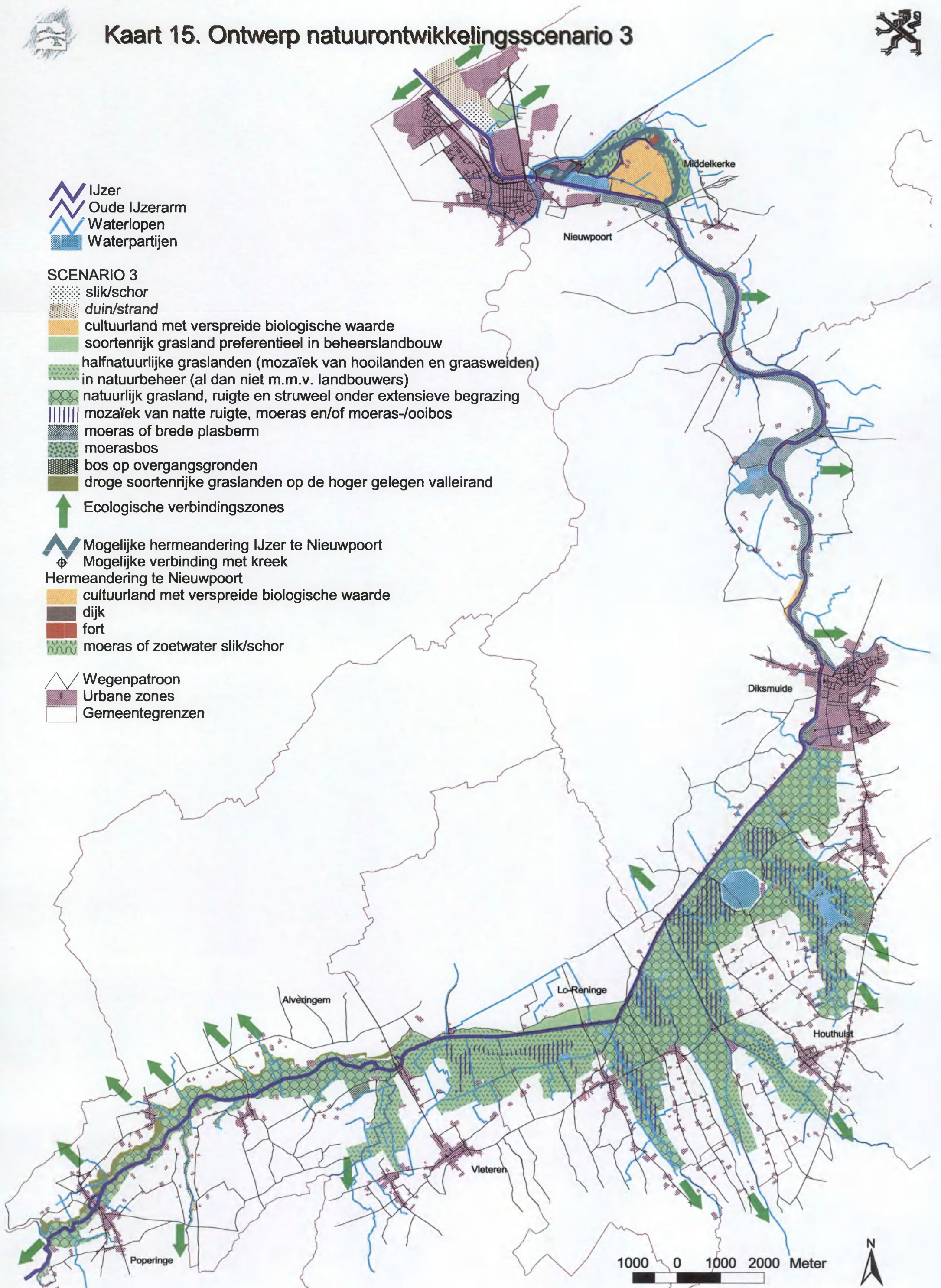
Mogelijke hermeandering IJzer te Nieuwpoort

Mogelijke verbinding met kreek

Hermeandering te Nieuwpoort

- cultuurland met verspreide biologische waarde
- dijk
- fort
- moeras of zoetwater slik/schor

- Wegenpatroon
- Urbane zones
- Gemeentegrenzen

Kaart 16. Ontwerp afbakening natuurfunctie IJzeroevers scenario 1

Waterlopen

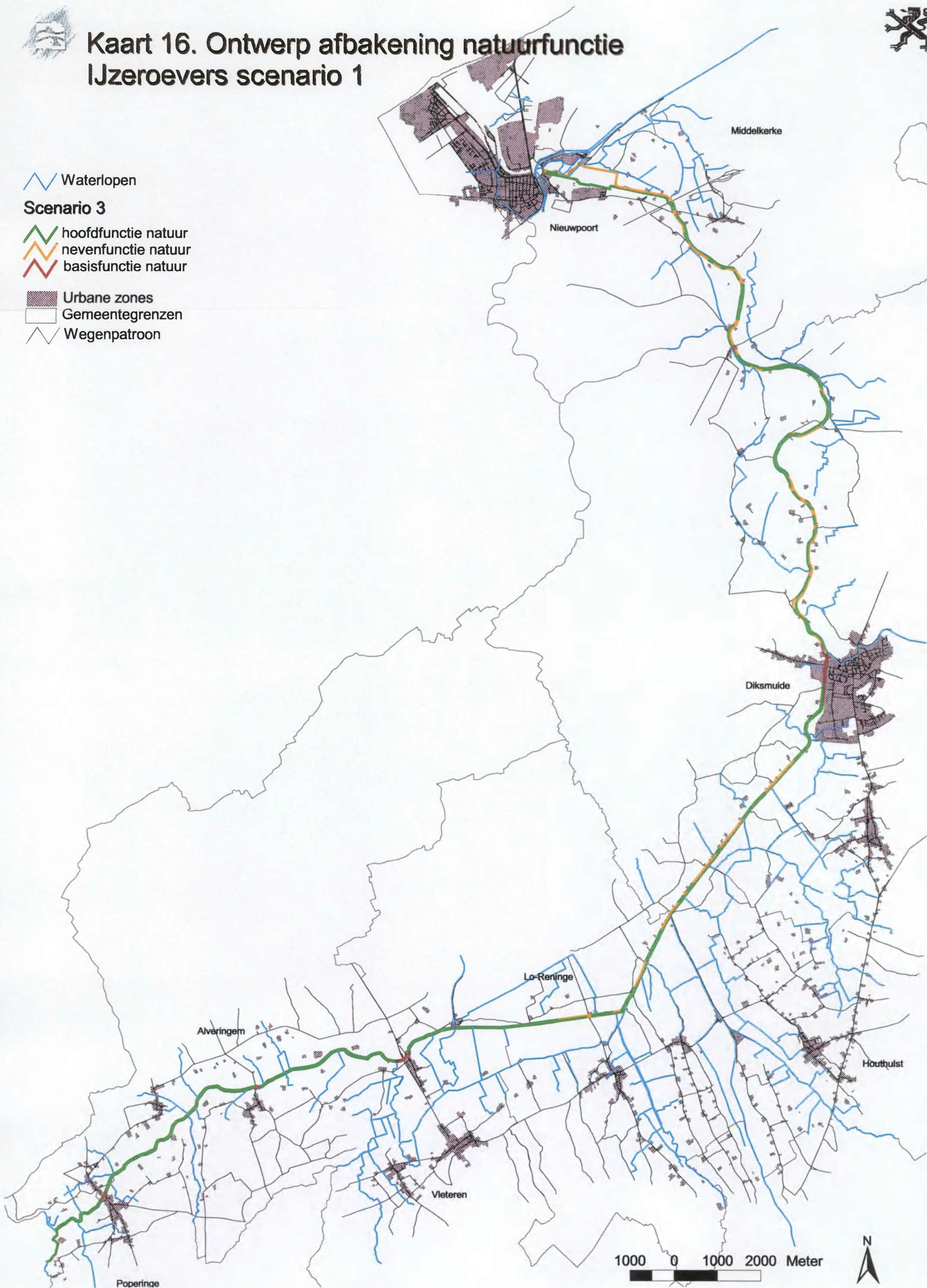
Scenario 3

hoofdfunctie natuur
nevenfunctie natuur
basisfunctie natuur

Urbane zones

Gemeentegrenzen

Wegenpatroon

Kaart 17. Ontwerp afbakening natuurfunctie IJzeroevers scenario 2

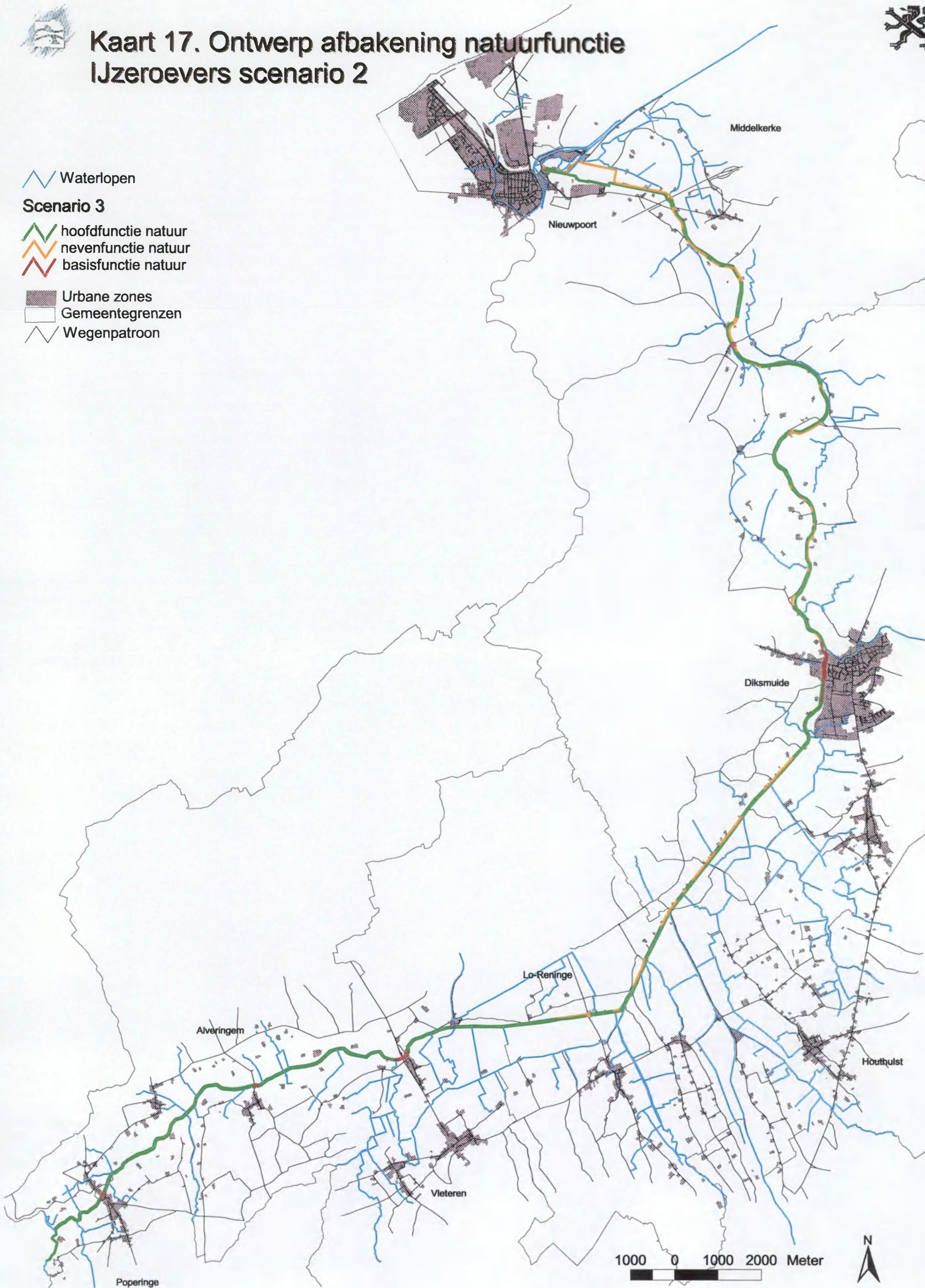

Waterlopen

Scenario 3

hoofdfunctie natuur
nevenfunctie natuur
basisfunctie natuur

Urbane zones
Gemeentegrenzen
Wegenpatroon

Kaart 18. Ontwerp afbakening natuurfunctie IJzeroevers scenario 3

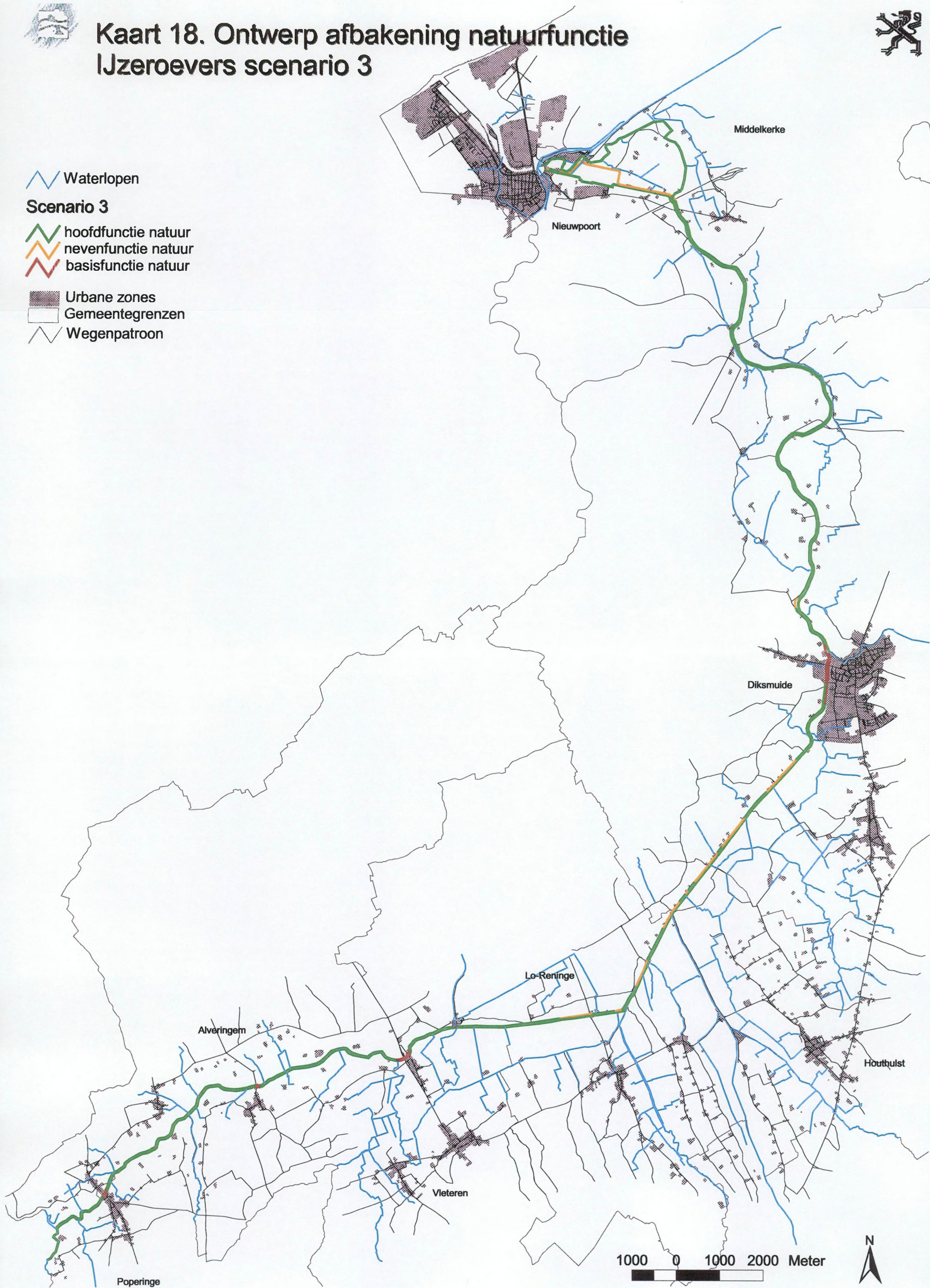

Waterlopen

Scenario 3

- hoofdfunctie natuur
- nevenfunctie natuur
- basisfunctie natuur

- Urbane zones
- Gemeentegrenzen
- Wegenpatroon

Kaart 19. Ontwerp afbakening natuurfunctie scenario 1

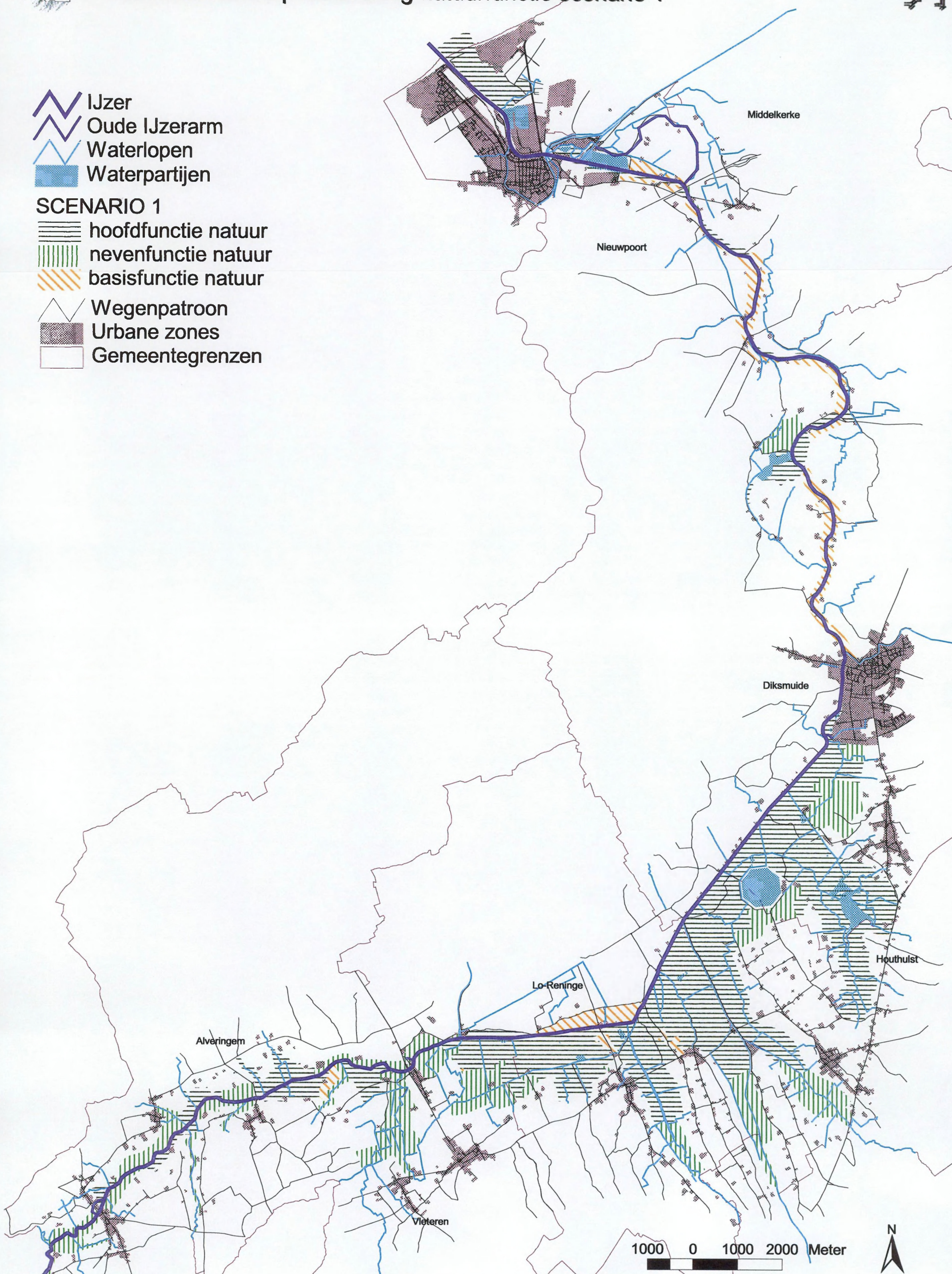

- IJzer
- Oude IJzerarm
- Waterlopen
- Waterpartijen

SCENARIO 1

- hoofdfunctie natuur
- nevenfunctie natuur
- basisfunctie natuur

- Wegenpatroon
- Urbane zones
- Gemeentegrenzen

Kaart 20. Ontwerp afbakening natuurfunctie scenario 2

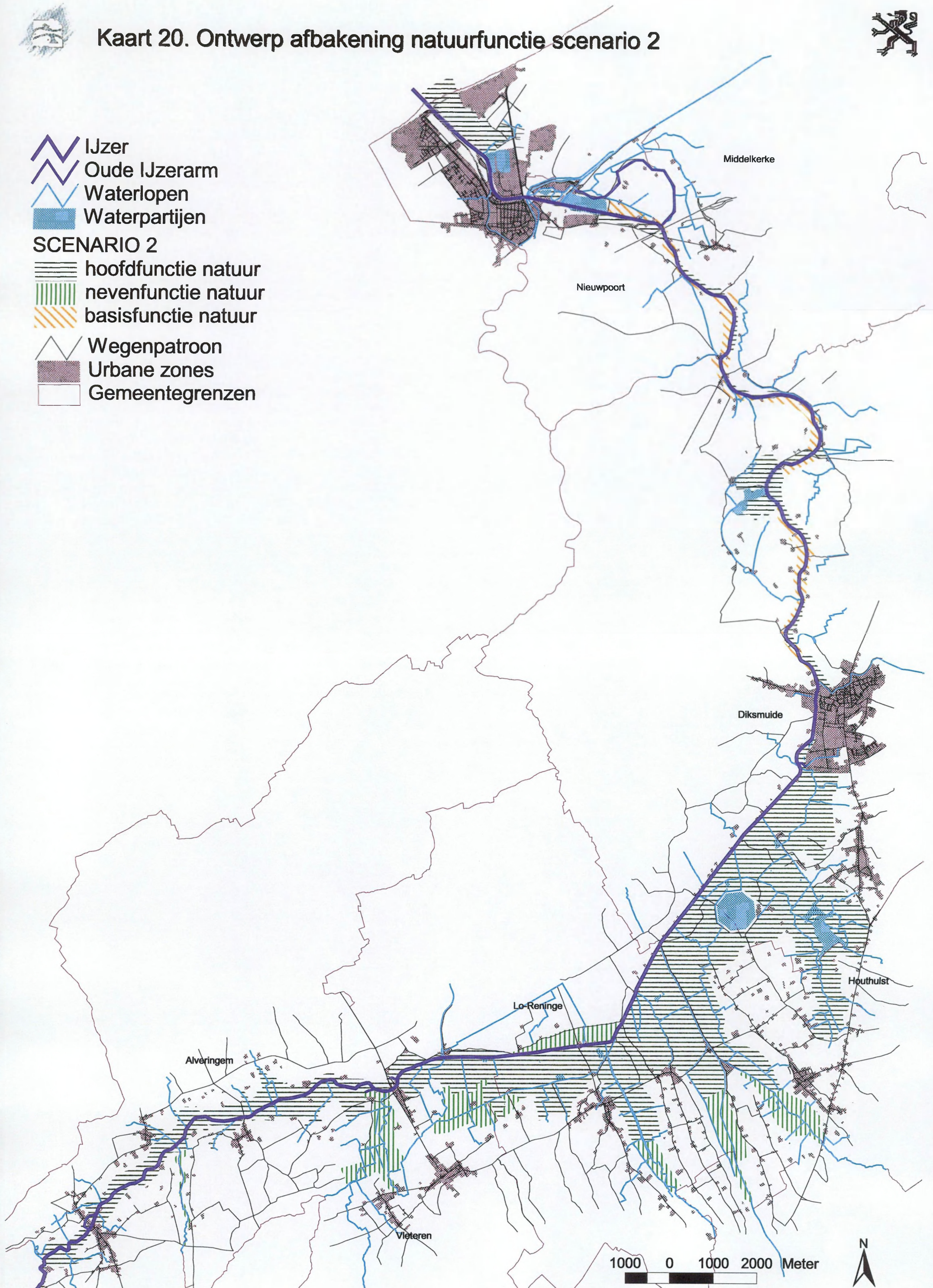

- IJzer
- Oude IJzerarm
- Waterlopen
- Waterpartijen

SCENARIO 2

- hoofdfunctie natuur
- nevenfunctie natuur
- basisfunctie natuur

- Wegenpatroon
- Urbane zones
- Gemeentegrenzen

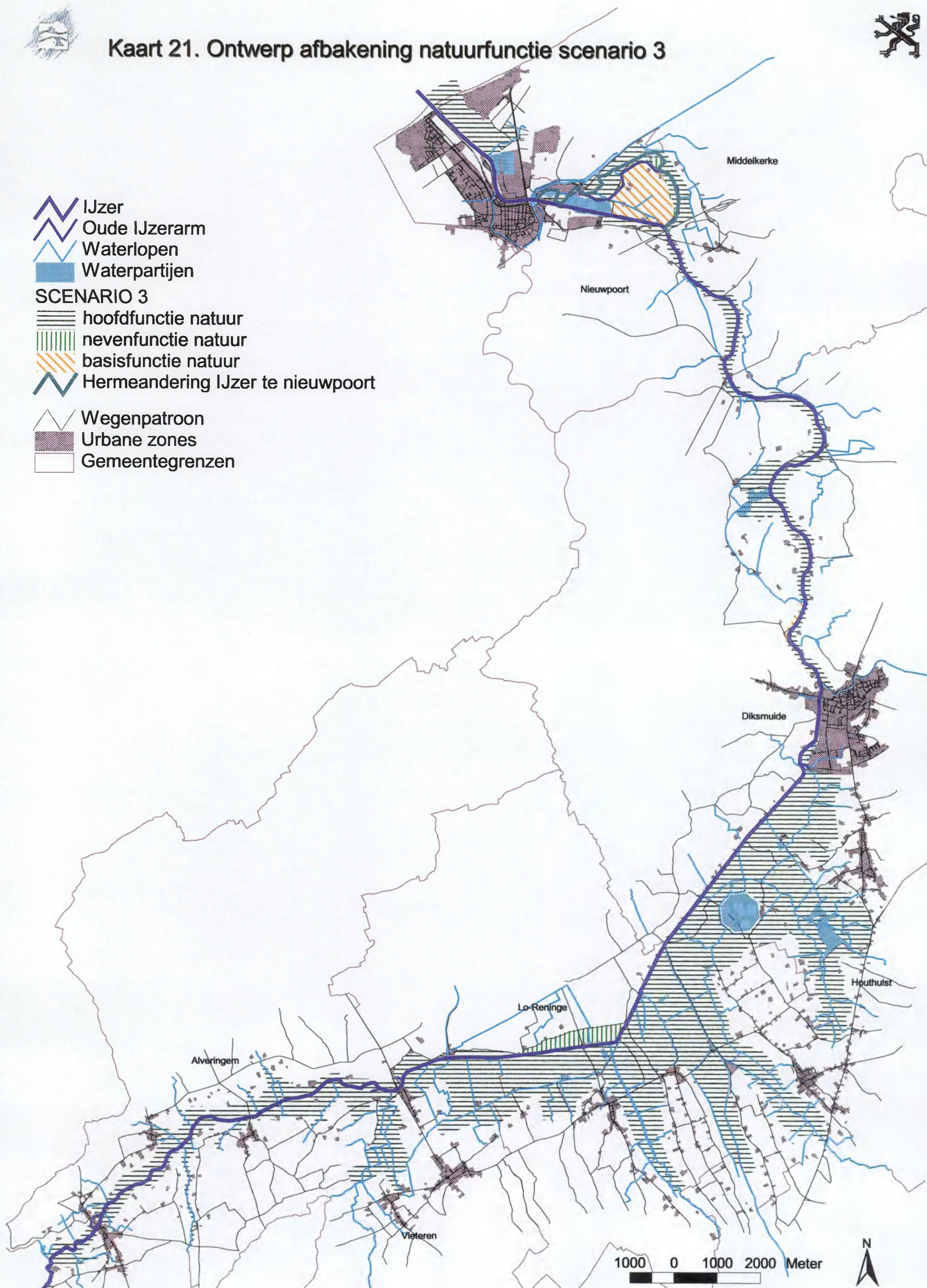

Kaart 21. Ontwerp afbakening natuurfunctie scenario 3

- IJzer
- Oude IJzerarm
- Waterlopen
- Waterpartijen
- SCENARIO 3**
- hoofdfunctie natuur
- nevenfunctie natuur
- basisfunctie natuur
- Hermeandering IJzer te nieuwpoort
- Wegenpatroon
- Urbane zones
- Gemeentegrenzen

Het Instituut voor Natuurbehoud

Het Instituut voor Natuurbehoud (IN) is een wetenschappelijke instelling van de Vlaamse Gemeenschap; het telt momenteel een 100-tal medewerkers.

Het werd op 1 maart 1986 operationeel met als algemene taakstelling: "alle passende wetenschappelijke studies, onderzoeken en werkzaamheden uit te voeren in verband met het natuurbehoud, inzonderheid met het oog op het uitwerken van actiemiddelen en wetenschappelijke criteria tot het voeren van een beleid inzake natuurbehoud; hiertoe verzamelt het alle nuttige documentatie, onderneemt het de nodige studies en onderzoekingen, richt enquêtes in en zorgt voor de overdracht van de verworven kennis aan de bevoegde overheden..."

Het onderzoek heeft vooral betrekking op de diverse aspecten van de biodiversiteit, meer bepaald de inventarisatie, monitoring en ecologie van planten- en diersoorten, populaties en levensgemeenschappen in relatie tot hun omgeving. In het landschapsecologisch onderzoek gaat de aandacht vooral naar ecohydrologie, habitatfragmentatie en ecosysteemprocessen. De wetenschappelijke kennis ligt aan de basis van referentiekaders (zoals Rode Lijsten van diverse taxonomische groepen), karteringen van het natuurlijk milieu (zoals de Biologische waarderingskaart, BWK) en gebiedsgerichte acties inzake natuurontwikkeling, -herstel en -beheer. Dit beoogt het beleidsmatig inpassen van ruimtelijke en kwalitatieve noden van natuurbehoud in landinrichting, ruimtelijke planning, integraal waterbeheer en milieubeheer. Toepassingen liggen o.m. in de sfeer van het afbakenen van ecologische netwerken en gebieden van internationale betekenis en soortbeschermingsplannen.

Het Instituut is betrokken bij verschillende regionale, nationale en internationale onderzoeksprogramma's en netwerken. Daarnaast is er nauwe samenwerking met universiteiten en andere wetenschappelijke instellingen in binnen- en buitenland.

Adviesverlening is een belangrijke taak van het Instituut. Deze gebeurt zowel ten behoeve van het Kabinet van de bevoegde Minister, de Vlaamse Hoge Raad voor Natuurbehoud, de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen, AMINAL, AHROM en andere entiteiten van de Vlaamse Gemeenschap.

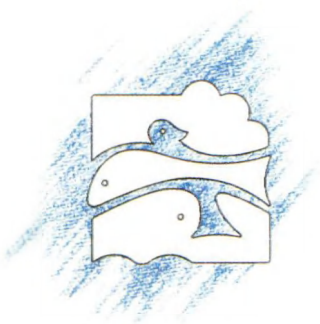
In opdracht van derden kunnen via het Eigen Vermogen specifieke studies, karteringen en expertises worden uitgevoerd, waarvoor tijdelijke contractuele medewerkers kunnen worden aangetrokken.

Het Instituut voor Natuurbehoud publiceert rapporten en mededelingen in een eigen reeks. De bibliotheek biedt een ruim aanbod van tijdschriften en referentiewerken inzake milieu en natuur. Daarnaast biedt het Instituut diverse informatie aan via internet.

Algemeen Directeur: Prof. Dr. Eckhart Kuijken.

Wetenschappelijke instelling van de Vlaamse Gemeenschap

Instituut voor Natuurbehoud - Kliniekstraat 25 - 1070 Brussel - België
Tel : +32 2-558 18 11 - Fax : +32 2 558 18 05
www.instnat.be - info@instnat.be